

Taula de treball

L'ARQUEOLOGIA PREVENTIVA

L'arqueologia preventiva

ENTITATS REPRESENTADES A LA TAULA

Ajuntament de Mataró - Patronat Municipal de Cultura

Ajuntament de Lleida

Associació Catalana de Bioarqueologia

Associació d'Empreses d'Arqueologia de Catalunya

Associació d'Empreses d'Arqueologia de Catalunya - CODEX

Consejo Superior de Investigaciones Científicas

Gestió d'Infraestructures S.A. - Coordinació ambiental GISA - Divisió de Línia 9

Generalitat de Catalunya – Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

Institut Català del Sòl

Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats

Institució Milà i Fontanals - Departament d'Arqueologia i Antropologia

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural

Museu comarcal de l'Urgell (Tàrraga)

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Museu de Badalona

Museu de Granollers

Museu d'Història de la ciutat de Barcelona

Universitat Autònoma de Barcelona

Universitat de Barcelona

Universitat de Girona

Universitat de Lleida

Universitat Rovira i Virgili

QÜESTIONS TRACTADES

1. Models de gestió en arqueologia preventiva.
2. Qui ha de finançar les excavacions preventives?
3. Quin paper han de jugar les administracions locals?
4. Com garantir l'explotació científica de les excavacions preventives i quin podria ser el paper de les institucions científiques?

CONCLUSIONS

QÜESTIONS 1 I 3

QUIN PAPER HAN DE JUGAR LES ADMINISTRACIONS LOCALS? MODELS DE GESTIÓ EN ARQUEOLOGIA PREVENTIVA

El model actual d'arqueologia preventiva, basat en els inventaris i els estudis previs mitjançant les normatives d'impacte ambiental i planejament urbanístic i els protocols corresponents, és un model de gestió plenament vàlid i adequat; no obstant això, es recomana modificar/millorar alguns aspectes:

1r aspecte

La Carta Arqueològica és una eina de planificació del territori, alhora que també pot ser emprada com una carta de risc.

2n aspecte

La Llei del Patrimoni Cultural Català incorporava com a novetat l'obligatorietat, per a aquells municipis amb un patrimoni arqueològic important, de la figura d'arqueòleg municipal. L'experiència fa matisar aquest aspecte i s'arriba a la conclusió que, en alguns casos, aquesta figura pot tenir un àmbit comarcal o pot ser duta a terme per personal amb la qualificació d'arqueòleg als serveis de museus. Cal, això sí, tirar endavant el decret que doti Catalunya de la xarxa d'arqueòlegs necessària. L'administració local té importants obligacions i competències en la salvaguarda del patrimoni que cal garantir amb el personal i infraestructura adequat.

3r aspecte

Reforçar la presència dels arqueòlegs territorials i dotar el territori d'arqueòlegs municipals. Pel que fa a aquests últims cal una reglamentació clara per tal de garantir la seva independència.

L'arqueologia preventiva

4t aspecte

Els ajuntaments han de tenir un paper primordial en la custòdia del patrimoni arqueològic. Donades les importants obligacions que han de contraure cal que rebin un suport manifest per part de la Generalitat, és a dir, una relació de corresponsabilitat.

5è aspecte

El planejament urbanístic és la principal eina per a la protecció del patrimoni arqueològic i s'ha d'incorporar necessàriament un tècnic arqueòleg en l'equip de redacció. Cal endegar actuacions decidides per tutelar el procés de planificació i ordenació del territori. Així mateix cal tramitar de manera decidida el Pla territorial sectorial d'Espais de Protecció Arqueològica.

6è aspecte

Una part important del col·lectiu mostra una clara preocupació pel patrimoni edificat: el patrimoni històric construït, susceptible de ser estudiat amb metodologia arqueològica.

7è aspecte

La difusió és un aspecte fonamental en el nostre àmbit. Quan parlem d'arqueologia preventiva agafa una especial rellevància, ja que és primordial que el ciutadà entengui el que s'està fent quan es realitza una intervenció. Es proposa complementar la difusió general amb una difusió pròpia de l'arqueologia preventiva.

Formació i divulgació prèvia de l'activitat arqueològica i dels protocols i processos d'intervenció en altres sectors professionals, difusió dels treballs que es duen a terme de forma paral·lela a la seva execució, difusió científica i social dels resultats són diversos aspectes que cal potenciar.

8è aspecte

L'adjudicació de concursos es detecta que sovint s'adjudica a la proposta més econòmica. Una excavació no és una obra sinó un treball de recerca.

Es demana més control sobre les empreses i sobre la competència deslleial i la manca d'esperit de recerca i es recomana utilitzar com a eina principal l'habilitació/deshabilitació d'arqueòlegs i la certificació d'empreses. També és important un control efectiu per part de l'administració sobre els projectes d'intervencions així com sobre els informes i memòries.

9è aspecte

Cal agilitzar el procediment administratiu de l'arqueologia catalana a través de diferents sistemes (noves tecnologies, descentralització, racionalització de processos, modificacions de normes...).

QÜESTIÓ 2

QUI HA DE FINANÇAR LES EXCAVACIONS PREVENTIVES?

Es considera que els promotors han d'assumir el cost de les excavacions i dels estudis que es considerin imprescindibles per tal de poder tractar posteriorment la informació d'una manera òptima.

A partir d'aquest punt, es considera que degut a que és un bé de domini públic que a més reverteix a la societat, el cost l'hauria d'assumir l'Administració.

Els promotors haurien d'assumir els costos independentment del tipus de promotor, del benefici que en treu de la seva activitat, ...?

Es proposa que la DGPC realitzi un estudi per tal de cercar nous mètodes de finançament, els quals haurien d'anar encaminats a aconseguir una repercussió més justa dels costos i unes majors garanties de qualitat dels treballs.

QÜESTIÓ 4

COM GARANTIR L'EXPLOTACIÓ CIENTÍFICA DE LES EXCAVACIONS PREVENTIVES I QUIN PODRIA SER EL PAPER DE LES INSTITUCIONS CIENTÍFIQUES.

Per tal de garantir l'explotació científica cal fomentar la col·laboració entre empreses, universitats, instituts, museus, institucions locals, etc. S'han de cercar camins de col·laboració i repartiment de tasques per poder garantir l'explotació científica de les excavacions científiques.

Recomanacions

1. La recerca - i per tant una part de l'activitat dels Centres de Recerca- s'ha d'adaptar a les necessitats del país.
2. Incorporar els centres de recerca a la gestió del patrimoni, des del vessant de l'estudi.
3. Potenciar els ajuts a universitats i centres de recerca quan s'adaptin a les línies prioritàries dictades per la DGPC.
4. Establir una col·laboració real i el mateix nivell entre professionals que es dediquen a l'arqueologia preventiva i les institucions científiques.
5. S'ha de garantir el correcte tractament de les restes, a nivell de dipòsit i de conservació.
6. Garantir els estudis necessaris
7. Cal integrar l'arqueologia preventiva als programes generals de recerca.